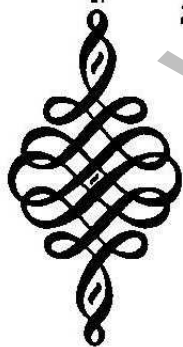

احکام فسخ عقد بیع

در خرید و فروش داخلی و بین المللی

مصطفی مصای زکریا

احکام فسخ عقد بیع در خرید و فروش داخلی و بین المللی	
نویسنده مصطفی انصاری نژاد عنوان عنوان و نام پدیدآور ناشر صالحیان سال چاپ ۱۳۹۰ شمارگان ۱۰۰۰ نسخه شابک ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۴۵-۳۸-۴	سرشناسه انصاری نژاد، مصطفی، ۱۳۷۱ - عنوان قراردادی ایران. قوانین و احکام .Iran. Laws, etc عنوان و نام پدیدآور احکام فسخ عقد بیع در خرید و فروش داخلی و بین المللی / مصطفی انصاری نژاد. مشخصات نشر تهران: انتشارات صالحیان، ۱۳۹۷. مشخصات ظاهری ۱۷۰ هـ. ص. شابک ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۴۵-۳۸-۴ وضعیت فهرست نویسی فیپا موضوع کنوانسیون سازمان ملل در مورد قراردادهای خرید و فروش بین المللی کالا (۱۹۸۰م=۱۳۵۹: وین) موضوع United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (1980 : Vienna) موضوع خيارات (فقه) موضوع *Options (Finance) (Islamic law) موضوع نقض قرارداد (فقه) موضوع Breach of contract (Islamic law) موضوع معاملات اموال شخصی و منقول (فقه) موضوع Sales (Islamic law) موضوع نقض قرارداد -- ایران موضوع Breach of contract -- Iran رده بندی کنگره BP۱۹۰۰/۲ الف۸۷/۳ ۱۳۹۰ رده بندی دیویی ۲۷/۲۰۰ شماره کتابشناسی ملی ۰۹۱۹۰۸۱۰۱۴۲-۶۶۹۷۹۳۰۰
کلیه حقوق این اثر محفوظ می باشد.	
قیمت ۲۰۰۰۰ تومان	میدان انقلاب- کارگر جنوبی- کوچه شهدای ژاندارمری- ساختمان گلستان- پلاک ۱۲۷- واحد ۳ www.pubsalehiyan.com ۰۹۱۹۰۸۱۰۱۴۲-۶۶۹۷۹۳۰۰

فهرست

۱. پیشگفتار..... ۱

۱: مقدمات ❖ ۱۷

۲: فسخ، مبانی و مفاهیم ❖ ۲۱

۲۲.....	مبحث اول: تعریف فسخ.....
۲۲.....	گزاره اول: تعریف لغوی فسخ.....
۲۲.....	گفتار دوم: تعریف اصطلاحی فسخ.....
۲۳.....	مبحث دوم: ماهیت فسخ.....
۲۳.....	گفتار اول: ماهیت فسخ در حقوق ایران و فقه امامیه.....
۲۵.....	گفتار دوم: ماهیت فسخ در کنوانسیون بیع بین المللی کالا.....
۲۸.....	مبنا و شرایط فسخ در حقوق ایران و فقه امامیه.....
۲۸.....	گفتار اول: مبانی فسخ در حقوق ایران و فقه امامیه.....
۲۸.....	بند اول: توافق طرفین.....
۲۹.....	بند دوم: فسخ ناشی از حکم قانون.....
۲۹.....	گفتار دوم: شرایط فسخ در حقوق ایران و فقه امامیه.....
۳۱.....	مبحث دوم.....
۳۱.....	مبنا و شرایط فسخ در کنوانسیون بیع بین المللی کالا.....
۳۱.....	گفتار اول: مبانی فسخ در کنوانسیون بیع بین المللی کالا.....
۳۱.....	گفتار دوم: شرایط فسخ در کنوانسیون بیع بین المللی کالا.....
۳۲.....	تاریخچه، معنی و مفهوم و مزایای کنوانسیون بیع بین المللی کالا.....
۳۲.....	مبحث اول: تاریخچه کنوانسیون.....
۳۳.....	مبحث دوم: مزایای وحدت حقوق بیع بین المللی.....

۳: اسباب عمومی فسخ عقد بیع در حقوق ایران و فقه امامیه ❖ ۳۵

۳۶.....	مبحث اول- وقوع حوادث پیش‌بینی نشده.....
۳۶.....	گفتار اول- وقوع حوادث پیش‌بینی نشده در حقوق ایران.....
۳۷.....	گفتار دوم- وقوع حوادث پیش‌بینی نشده در فقه امامیه.....

۳۷	بند اول- تعسر در اجرای قرارداد.....
۳۹	بند دوم- ضرری شدن اجرای قرارداد.....
۳۹	مبحث دوم- عدم اجرای تعهد.....
۳۹	گفتار اول- عدم اجرای تعهد در حقوق ایران.....
۴۱	گفتار دوم- عدم اجرای تعهد در فقه امامیه.....
۴۲	مبحث سوم- شرط باطلی که مفسد عقد نیست.....
۴۲	گفتار اول- شرط باطلی که مفسد عقد نیست در حقوق ایران.....
۴۳	گفتار دوم- شرط باطلی که مفسد عقد نیست در فقه امامیه.....
۴۵	مبحث چهارم- تخلف از شرط صفت.....
۴۵	گفتار اول- تخلف از شرط صفت در حقوق ایران.....
۴۶	گفتار دوم- تخلف از شرط صفت در فقه امامیه.....
۴۷	مبحث پنجم- تخلف از شرط فعل.....
۴۷	گفتار اول- تخلف از شرط فعل در حقوق ایران.....
۴۸	گفتار دوم- تخلف از شرط فعل در فقه امامیه.....
۴۹	بند اول- نظریه اول: حق اجبار در طول هم.....
۵۰	بند دوم- نظریه دوم: حق اجبار و حق فسخ در عرض هم.....
۵۰	بند سوم- نتیجه گیری و بین نظریه مخیر.....
۵۱	مبحث ششم- بطلان شرط نتیجه.....
۵۱	گفتار اول- بطلان شرط نتیجه در حقوق ایران.....
۵۳	گفتار دوم- بطلان شرط نتیجه در فقه امامیه.....
۵۴	مبحث هفتم- شرط ممتنع (تعذر انجام شرط).....
۵۴	گفتار اول- شرط ممتنع در حقوق ایران.....
۵۵	گفتار دوم- شرط ممتنع در فقه امامیه.....
۵۵	مبحث هشتم- اتلاف مورد معامله قبل از قبض به وسیله متعهد.....
۵۵	گفتار اول- اتلاف مورد معامله قبل از قبض به وسیله متعهد در حقوق ایران.....
۵۷	گفتار دوم- اتلاف مورد معامله قبل از قبض به وسیله متعهد در فقه امامیه.....
۵۸	مبحث نهم- اتلاف مورد معامله قبل از قبض به وسیله ثالث.....
۵۸	گفتار اول- اتلاف مورد معامله قبل از قبض به وسیله ثالث در حقوق ایران.....
۵۹	گفتار دوم- اتلاف مورد معامله قبل از قبض به وسیله ثالث در فقه امامیه.....
۶۰	مبحث دهم- خيار شرط.....
۶۰	گفتار اول- خيار شرط در حقوق ایران.....

گفتار دوم- خیار شرط در فقه امامیه.....	۶۱
بند اول- مضبوط بودن موت خیار شرط.....	۶۱
بند دوم- حکم عدم ذکر مدت در خیار شرط.....	۶۲
مبحث یازدهم- خیار رؤیت و تخلف از وصف.....	۶۳
گفتار اول- خیار رؤیت و تخلف از وصف در حقوق ایران.....	۶۳
گفتار دوم- خیار رؤیت و تخلف از وصف در فقه امامیه.....	۶۵
بند اول- مورد جریان خیار رؤیت.....	۶۵
مبحث دوازدهم- خیار غبن.....	۶۵
گفتار اول- خیار غبن در حقوق ایران.....	۶۵
گفتار دوم- خیار غبن در فقه امامیه.....	۶۷
بند اول- شرط تحقق خیار غبن.....	۶۸
بند دوم- مسائلی که خیار غبن را منوط می‌کند.....	۶۹
مبحث سیزدهم- خیار حب.....	۶۹
گفتار اول- خیار عیب در حقوق ایران.....	۶۹
بند اول- مفهوم و معیار عیب.....	۶۹
بند دوم- شرایط عیب.....	۷۰
بند سوم- قلمرو و ویژگی‌های خیار عیب.....	۷۰
بند چهارم- تبری از عیوب.....	۷۱
بند پنجم- اجرای خیار (فسخ عقد بیع یا اخطارش) و مسائلی که آن را منوط می‌کند.....	۷۱
بند ششم- موانع اجرای حق فسخ.....	۷۲
بند هفتم- سقوط حق فسخ و بقای حق مطالبه ارجش.....	۷۲
گفتار دوم- خیار عیب در فقه امامیه.....	۷۳
بند اول- معنی و تعریف خیار عیب.....	۷۳
بند دوم- شرایط تحقق خیار عیب.....	۷۳
بند سوم- لزوم و عدم اعلام عیب.....	۷۴
بند چهارم- مسئله ثبوت خیار عیب و ارجش.....	۷۵
بند پنجم- مسئله کاشف و ناقل بودن ظهور عیب مبیع.....	۷۵
بند ششم- تسری حکم عیب به ثمن معامله.....	۷۶
مبحث چهاردهم- خیار تدلیس.....	۷۶
گفتار اول- خیار تدلیس در حقوق ایران.....	۷۶

۷۸	گفتار دوم- خیار تدلیس در فقه امامیه
۷۸	بند اول- تعریف خیار تدلیس
۷۸	بند دوم- معیار ثبوت خیار تدلیس
۷۸	بند سوم- حکم خیار تدلیس
۷۹	بند چهارم- شروط ثبوت خیار تدلیس
۸۰	مبحث پانزدهم- خیار تبعض صفقه
۸۰	گفتار اول- خیار تبعض صفقه در حقوق ایران
۸۲	گفتار دوم- خیار تبعض صفقه در فقه امامیه
۸۲	بند اول- تعریف خیار تبعض صفقه
۸۲	بند دوم- شروط خیار تبعض صفقه
۸۳	بند سوم- جریان احکام خیار تبعض صفقه در ثمن
۸۴	بند چهارم- مسقطات خیار تبعض صفقه
۸۴	مبحث شانزدهم- خیار تخلف از شرط
۸۴	گفتار اول- خیار تخلف از شرط در حقوق ایران
۸۵	گفتار دوم- خیار تخلف از شرط در فقه امامیه
۸۶	مبحث هفدهم- خیار تفلیس
۸۶	گفتار اول- خیار تفلیس در حقوق ایران
۸۶	گفتار دوم- خیار تفلیس در فقه امامیه
۸۶	بند اول- تعریف خیار تفلیس
۸۷	بند دوم- قلمرو خیار تفلیس
۸۸	بند سوم- شروط خیار تفلیس
۸۹	مبحث هجدهم- خیار تعذر تسلیم
۸۹	گفتار اول- خیار تعذر تسلیم در حقوق ایران
۹۰	گفتار دوم- خیار تعذر تسلیم در فقه امامیه
۹۰	بند اول- خیار تعذر تسلیم
۹۱	بند دوم- شروط خیار تعذر تسلیم
۹۱	مبحث نوزدهم- خیار شرکت
۹۱	گفتار اول- خیار شرکت در حقوق ایران
۹۲	گفتار دوم- خیار شرکت در فقه امامیه
۹۲	بند اول- تعریف خیار شرکت
۹۳	بند دوم- مسقطات خیار شرکت

۹۳	مبحث بیستم - خيار غريم ميت
۹۳	گفتار اول - خيار غريم ميت در حقوق ايران
۹۳	گفتار دوم - خيار غريم ميت در فقه اماميه
۹۳	بند اول - تعريف خيار غريم ميت
۹۴	بند دوم - شروط ثبوت خيار غريم ميت
۹۴	بند سوم - قلمرو خيار غريم ميت
۹۵	بند چهارم - فوريت و تراخي خيار غريم ميت

۴ اسباب اختصاصی فسخ عقد بيع در حقوق ايران و فقه اماميه ❖ ۹۷

۹۸	مبحث اول - خيار مجلس
۹۸	گفتار اول - خيار مجلس در حقوق ايران
۱۰۰	گفتار دوم - خيار مجلس در فقه اماميه
۱۰۲	مبحث دوم - خيار تأخير پرداخت ثمن
۱۰۲	گفتار اول - خيار تأخير پرداخت ثمن در حقوق ايران
۱۰۲	بند اول - شرايط ايجاد خيار تأخير در پرداخت ثمن
۱۰۴	بند دوم - مهلت استفاده از خيار تأخير ثمن
۱۰۴	بند سوم - اثر تأديه ثمن پيش از فسخ عقد بيع
۱۰۵	گفتار دوم - خيار تأخير پرداخت ثمن در فقه اماميه
۱۰۵	بند اول - تعريف خيار تأخير ثمن
۱۰۶	بند دوم - شرايط تحقق خيار تأخير ثمن
۱۱۰	بند سوم - فور يا ترافى در خيار تأخير - مدت اعتبار خيار
۱۱۰	بند چهارم - اثر تأديه ثمن پيش از فسخ عقد بيع
۱۱۲	مبحث سوم - خيار حيوان
۱۱۲	گفتار اول - خيار حيوان در حقوق ايران
۱۱۳	گفتار دوم - خيار حيوان در فقه اماميه
۱۱۴	مبحث چهارم - خيار كالاهاى مصرفى روزانه (ما يفسد من يومه)
۱۱۴	گفتار اول - خيار كالاهاى مصرفى روزانه در حقوق ايران
۱۱۵	گفتار دوم - خيار كالاهاى مصرفى روزانه در فقه اماميه
۱۱۵	بند اول - تعريف خيار كالاهاى مصرفى روزانه

۱۱۶	بند دوم- مراد از فساد مبیع در جمله‌ی «یفسد»
۱۱۷	بند سوم- شروط تحقق خیار کالاهای مصرفی روزانه
۱۱۷	بند چهارم- اسقاط خیار بعد از فساد مبیع
۱۱۹	مبحث پنجم- فسخ عقد بیع با حق انصراف
۱۱۹	گفتار اول- فسخ عقد بیع با حق انصراف در حقوق ایران
۱۱۹	بند اول- تعریف حق انصراف
۱۲۰	گفتار دوم- فسخ عقد بیع با حق انصراف در فقه امامیه
۱۲۱	مبحث ششم- نقص مبیع قبل از تسلیم
۱۲۱	گفتار اول- نقص مبیع قبل از تسلیم در حقوق ایران
۱۲۳	گفتار دوم- نقص مبیع قبل از تسلیم در فقه امامیه
۱۲۴	مبحث هفتم- حق انتفاع شخص ثالث بر مبیع
۱۲۴	گفتار اول- حق انتفاع شخص ثالث بر مبیع در حقوق ایران
۱۲۵	گفتار دوم- حق انتفاع شخص ثالث بر مبیع در فقه امامیه

۵: اسباب فسخ عقد بیع در کراسیون بیع بین المللی کالا (۱۹۸۰ وین) و حقوق

ایران ❖ ۱۲۷

۱۲۸	فصل اول- حق فسخ اجتناب فروشنده از قرارداد (ماده ۴۹)
۱۲۸	مبحث اول- طرح موضوع
۱۲۹	مبحث دوم- جهات الفا
۱۳۰	گفتار اول- الفا به خاطر نقض اساسی قرارداد
۱۳۱	گفتار دوم- عدم تحویل طی مهلت زمان اضافی مقرر در اعلامیه Nachfrist
۱۳۲	مبحث سوم- فسخ قرارداد از سوی خریدار پس از تسلیم کالا
۱۳۲	مبحث چهارم- مهلت اعلام فسخ در صورت تاخیر در تسلیم
۱۳۳	مبحث پنجم- مهلت اعلام فسخ در موارد غیر از تاخیر در تسلیم
۱۳۴	مبحث ششم- حق فسخ اجتناب فروشنده از قرارداد در حقوق ایران
۱۳۴	فصل دوم- عدم اجرای بخشی از قرارداد
۱۳۴	مبحث اول- طرح موضوع
۱۳۵	مبحث دوم- تحقق نقض اساسی نسبت به بخشی از قرارداد
۱۳۷	مبحث سوم- تحقق نقض اساسی نسبت به کل قرارداد
۱۳۸	مبحث چهارم- رویه قضائی

۱۳۹	مبحث پنجم- عدم اجرای بخشی از قرارداد در حقوق ایران
۱۴۰	فصل سوم- حق فسخ اجتناب خریدار از قرارداد(ماده ۶۴)
۱۴۰	مبحث اول- طرح موضوع
۱۴۱	مبحث دوم- اعلام فسخ قرارداد تحت شقوق الف و ب ماده(۱) ۶۴
۱۴۲	مبحث سوم- اعلام فسخ قرارداد در صورت تادیه ثمن
۱۴۴	مبحث چهارم- رویه قضائی
۱۴۴	مبحث پنجم- حق فسخ اجتناب خریدار از قرارداد در حقوق ایران
۱۴۵	فصل چهارم- فسخ ناشی از نقض احتمالی(ماده ۷۲)
۱۴۵	مبحث اول- طرح موضوع
	مبحث دوم- بررسی شرایط ایجاد حق فسخ به دلیل پیش بینی نقض در کنوانسیون بیع بین المللی کالا
۱۴۶	
۱۴۸	مبحث سوم- رویه قضائی
۱۴۹	مبحث چهارم- فسخ ناشی از نقض احتمالی در حقوق ایران
۱۵۲	فصل پنجم- فسخ قراردادهای اقساطی(ماده ۷۳)
۱۵۲	مبحث اول- طرح موضوع
۱۵۳	مبحث دوم- بررسی ماده ۷۳ کنوانسیون بیع بین المللی کالا
۱۵۶	مبحث سوم- رویه قضائی
۱۵۷	مبحث چهارم- فسخ قراردادهای اقساطی در حقوق ایران

۶: سخن پایانی ❖ ۱۵۹

۱۶۷	منابع
-----	-------

پیشگفتار

فسخ عقد که یکی از استثنائات وارد بر اصل لزوم قراردادهای می باشد، به تبعیت از فقه امامیه در حقوق ایران پذیرفته شده است. قانون مدنی جمهوری اسلامی ایران به ویژه در مبحث خیرات به فسخ عقد پرداخته است که مبنا و ریشه ی آن به فقه امامیه برمی گردد. در کنوانسیون بین المللی کالا (۱۹۸۰ وین) نیز طی مواد ۴۹، ۵۱، ۶۴، ۷۲ و ۷۳ فسخ عقد بیع پیش بینی شده است.

در خصوص اسباب فسخ عقد بیع در کنوانسیون بین المللی کالا (۱۹۸۰ وین) به این علت که مبنای مواد کنوانسیون قانون کشورهای بیگانه با حقوق اسلامی و همچنین عرفهای خرید و فروش بین المللی می باشد، لذا دارای تفاوت های اساسی با اسباب فسخ عقد بیع در حقوق ایران است.

اهمیت و ضرورت انجام این کتاب در این است که مطالعه ی اسباب فسخ عقد بیع در فقه امامیه، به شناخت کاستی ها و ایرادات موجود در حقوق ایران و رفع آنها کمک شایانی می کند، از سوی دیگر تا کنون کشور جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد راجع به قراردادهای بیع بین المللی کالا (CISG) ۱۹۸۰ وین ملحق نشده است برای الحاق به هر کنوانسیونی در ابتدا باید موضوعات و مفاهیم آن را به خوبی شناخت بنابراین مطالعه ی این موضوعات و مفاهیم از جمله اسباب فسخ عقد بیع زمینه را برای شناخت را فراهم می کند تا بهتر بتوان در مورد الحاق یا عدم الحاق به کنوانسیون تصمیم گرفت.